

УДК 811.112.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/23.166088>

Еленіка АВРАМІДИ,
магістрант кафедри зарубіжної філології
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
(Київ, Україна) elenika1@ukr.net

Олена ЛАЗЕБНА,
orcid.org/0000-0002-0212-4993
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
(Київ, Україна) ntuu_kpi@i.ua

ЩОДО НАУКОВИХ ДИСКУСІЙ НАВКОЛО ПОНЯТЬ «МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ», «МОЛОДІЖНА МОВА» ТА «СОЦІОЛЕКТ» У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Статтю присвячено вирішенню донині однозначно не з'ясованого питання щодо узагальнення й унормування різних поглядів дослідників на природу сленгової мови в сучасній германістиці. Розглядаються думки сучасних мовознавців щодо дослідження молодіжного сленгу сучасної німецької мови й інтерпретації суміжних понять у лінгвістичних працях. Проаналізовано досвід провідних мовознавців щодо цієї проблеми та проблем, дотичних до неї.

Ключові слова: молодіжний сленг, молодіжна мова, соціолект, жаргон, молодь, німецька мова.

Elenika AVRAMIDI,
Master Student of Department of Foreign Philology
V. I. Vernadsky Taurida National University
(Kyiv, Ukraine) elenika1@ukr.net

Olena LAZEBNA,
Ph. D. in Philology, Associate Professor at the Department of Theory, Practice
and Translation of the German Language
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
(Kyiv, Ukraine) ntuu_kpi@i.ua

ON THE SCIENTIFIC DISCUSSIONS ABOUT “YOUTH SLANG”, “YOUTH LANGUAGE” AND “SOCIOLECT” IN THE MODERN GERMAN LANGUAGE

Youth slang is the subject of research by many scientists. The present paper focuses on the term of a speech variety “youth slang” in the modern German language, used to describe the linguistic patterns and characteristics used by groups at different ages, time periods and locations and defined as the style of a certain group of adolescents. Slang, surrounding us every day, is one of the most significant current discussions in German studies, because it is vibrant, ever-changing and expansive. The focus is on the role of young generation in the production of the future language. Youth slang is only becoming more necessary because of the growing influence of social media, television, newspapers, magazines and blogs. Scientific works of different years demonstrate the existence of many viewpoints and approaches in the research field. The authors observed that social meaning, divorced from semantic meaning, is at the core of what youth slang is, which reflects the cultural diversity of each social group. A class of speech varieties which called “slang” or “youth language” or “sociolect” is described as an innovative class of deviant registers of language. Swear words, exaggerations, humor, irony, playfulness, expressivity and emotionality are typical elements of youth language use. The research was conducted on the material of German magazines and newspapers. The youth lexicon was analyzed. Scientific approaches to interpretation of youth slang, youth language and sociolect in the linguistic studies of the modern German language are investigated in this article. The authors make an attempt to analyze the views of famous linguists on this problem. Prior to the present contribution the authors tried to find new views and perspectives of this question.

In addition, this article may be of interest to those who are engaged in discussions about the investigation of youth slang, youth language and sociolect in the modern German language. The authors emphasized that the problem needs systematic study and the new conceptual solutions.

Key words: youth slang, youth language, sociolect, jargon, young people, German language.

Постановка проблеми. Протягом останніх років цікавість суспільства до молодіжного сленгу зростає, особливо серед науковців, які досліджують мовні явища в сучасній германістиці. Молодіжне мовлення поширюється на телебаченні, на шпальтах журналів, у газетних статтях, на сторінках офіційних інтернет-видань, у блогах, що не завжди позитивно сприймається в соціумі. Проблемою вважається те, що сленгова мова витісняє і частково замінює літературну мову. З іншого боку, саме вона може збагатити національну мову новими словами, дати поштовх розвитку. Адже, як слушно зауважує В. Котвицька, «зміни в кожній конкретній мові, зокрема в німецькій, відбуваються постійно. Це пояснюється тим, що мова тісно пов'язана із життям суспільства, народу, для якого мова є рідною і який користується нею як основним засобом комунікації. На виражальні можливості, закладені в словниковому запасі мови, безперечно, впливають зміни в соціальному, економічному, духовно-ідеологічному, культурно-історичному житті суспільства» (Котвицька, 2015: 140).

Аналіз досліджень. Незаперечним є той факт, що сучасні лінгвістичні студії, присвячені дослідженню особливостей субстандартних мов, потребують уточнення та критичного аналізу щодо тлумачення й інтерпретації теоретичних понять «молодіжний сленг», «молодіжна мова» та «соціолект» у сучасній германістиці. Теоретичною основою даної наукової розвідки стали роботи таких учених: О. Дьолог, Е. Береговської, С. Мартос, Т. Єрофєєвої, М. Маковського, І. Ахілес, Г. Підгін, К. Якоб, П. Вайзингер, Р. Седлашек.

Актуальність порушеної теми визначається, з одного боку, її загальнотеоретичною та практичною спрямованістю, з іншого – недостатністю системного вивчення молодіжної мови, що є завжди змінюваною і нестійкою формою мовлення, тому потребує нових підходів і поглибленого вивчення в лінгвістичному просторі Німеччини та німецькомовних країн.

Об'єктом дослідження є лексичні одиниці німецької молодіжної мови, а **предметом** – диференціація понять «молодіжний сленг», «молодіжна мова» та «соціолект» у сучасній німецькій мові.

Мета статті – зробити критичний аналіз підходів до інтерпретації теоретичних понять «молодіжний сленг», «молодіжна мова» та «соціолект» у сучасній германістиці, виявити регіональні й історичні аспекти вживання сленгової лексики в німецькій мові.

Наукова новизна полягає в спробі узагальнення й унормування різноманітних поглядів

дослідників на природу сленгової мови в сучасній германістиці.

Виклад основного матеріалу. Детальний аналіз підходів дослідників до визначення вищезазначених понять виявив відсутність одностайності.

Деякі вчені розглядають сленг як компонент субстандартного лексичного шару поруч із професіоналізмами, жаргонізмами, діалектизмами; інші – як більш загальне поняття, часом ототожнюють його з поняттям «соціальний діалект»; треті розглядають сленг у контексті варіантів тільки англійської мови (Мартос, 2003: 112).

В європейській культурі терміном «молодість» визначають життя молоді людини між дитинством і дорослим життям, тобто приблизно від 13 до 21 року. За словником видавництва “Duden”, молодістю вважається «людина віком від 14 до 18 років <...>» (Duden, 2014). Термін “teenager” також можна вважати влучним, оскільки “teen” як компонент слова вказує на вік, що дорівнює тринадцяти – дев'ятнадцяти рокам.

У глосарії “The Oxford Dictionary of Modern Slang” автори Дж. Ейто та Дж. Сімпсон зазначають наявність 3 етапів еволюції семантики поняття сленгу:

- особлива лексика, яка вживається будь-якою групою осіб-маргіналів (середина XVIII ст.);
- спеціальна лексика або фразеологія людей певного роду занять чи професії (друга половина XVIII ст.);
- здебільшого розмовна субстандартна мова, яка містить нові та загальновідомі слова, які вжиті в особливому значенні (початок XIX ст.) (Ayto, 2005).

За визначенням науковця О. Олійника (Олійник, 2005: 215), «сленг – це феномен, в якому притаманні природній мові процеси не стримуються тиском норм, мовленнєвих засобів та елементів системи мови. Це жива мова, яка рухається в ногу із часом і реагує на всі зміни в житті країни та суспільства».

Т. Шіппан характеризує сленг як «специфічний спосіб спілкування певної групи, якому властиві високий рівень експресивності та невимуженості, які доходять інколи до вульгаризму», «сленг – це феномен живої і рухливої мови, яка йде в ногу з часом і реагує на будь-які зміни у житті суспільства» (Schippa, 1984).

За О. Дьолог (Дьолог, 2005), молодіжний сленг є окремим пластом національної мови, який певною мірою відображає рівень культури, освіти, розвитку суспільства. У наші часи він контролюваний маскультурою, під впливом якої перебувають різні категорії молоді.

Е. Береговська під цим поняттям має на увазі своєрідний пароль усіх членів референтної групи (Береговська, 1996: 32).

С. Мартос (Мартос, 2006: 8) визначає сленг як «ненормативну, неформальну, стилістично знижену, функціонально обмежену мову, що використовується з метою здійснення певних мовленнєвих функцій (експресивної, оцінної, корпоративної, евфемістичної тощо)», вважає за доцільне вживати термін «сленг» саме для характеристики мови молодіжної субкультури, адже в 70-х рр. ХХ ст. він уживався для характеризування мови хіппі, які називали себе «системою», а сформований ними сленг – «системним сленгом» (Мартос, 2003: 112).

Отже, найважливішими диференційними ознаками сленгу П. Грабовий вважає такі: 1) функціонування поза межами літературного слововживання; 2) перевага конотативного елемента над денотативним; 3) значна поширеність поза межами соціальної групи; 4) використання здебільшого в усному мовленні (Грабовий, 2010: 6).

З поняттям молодіжного сленгу також пов'язують термін «соціолект».

Т. Єрофеева (Єрофеева, 1995: 9) розуміє соціолект як «інваріантну соціально марковану підсистему мови», яка включає в себе «систему мовних засобів певної групи, що мають не лише соціальний, а біологічний і психологічний характер».

За визначенням М. Маковського, соціолектом є «варіанти (різновиди) мови, якими користується та чи інша соціальна спільність, група людей» (Маковський, 1982: 6).

У закордонній германістиці німецькою молодіжною мовою (*deutsche Jugendsprache*) традиційно називають жаргон німецькомовної молоді (Heinemann, 1980), який вперше згадується як «студентська мова (*Studentensprache, Burschensprache*) у ХVІ ст., що пройшла за довгі століття шлях від історичної студентської та шкільної мови до сучасного загальномолодіжного жаргону».

Влучним і найбільш чітким, на нашу думку, варто назвати визначення німецьких науковців І. Ахілес та Г. Підгін у праці “Vernäht und zugeflixt” (Achilles, 2008: 28). Вони дали 3 лаконічні визначення німецької молодіжної мови (*Jugendsprache*):

1. *Jugendsprache* існує здебільшого в усній формі. Вона не є «письмовою» мовою.

2. Існує тільки в групах. Одна особа не може створити жодної молодіжної мови.

3. Молодіжна мова має «коротке життя». Сленгові слова і вирази постійно змінюються. Також молодь може залишити свій сленг, коли

виростає з певної вікової групи, характерної для *Jugendsprache*.

«Бум» молодіжного сленгу розпочався у ХХ ст. завдяки масмедіа та рекламі.

У 50-х рр. у зв'язку з популяризацією Rock'n-Roll у Німеччині з'явилося багато нових понять, на кшталт *hotten*, що означає «швидко танцювати».

У 60-х рр. завдяки масмедіа німецька молодь уперше познайомилася зі словами “teenager” та “tween” на позначення підлітків.

Молодіжна мова змінювалася протягом років, набувала нових форм та значень, головними причинами змін є технологічний прогрес, політичний стан, соціальний та політичний склад населення.

Наприклад, у часи хіппі сленгові вирази пов'язані із природою: “Biene”, “Kieze”, після 2000 р. слова запозичуються з технологічного світу: “scannen”, “gruscheln”, “faxen”:

Man kann mich weder gruscheln noch in eine Gruppe mit lustigem Namen einladen (Spiegel, 2018).

Прагнення до самоствердження та визнання в соціумі спонукає молодь до вживання слів з елементами вульгаризмів, жаргонізмів, професійної лексики тощо.

К. Якоб називає це «аспектом протесту» (*der Protestaspekt*) (Jakob, 1998), оскільки сама молодь розуміє свою мову як зброю проти мовних норм дорослого світу, де грубість і цинізм найчастіше адресовані не товаришам, а людям похилого віку.

Висновки. У підсумку варто зауважити, що молодіжна мова є невід'ємною частиною соціального виміру мови, цікавість до якої із плином часу не послаблюється. Після проведеного аналізу можна стверджувати, що німецький молодіжний сленг є нормативно зниженим, емоційно забарвленим, функціонально обмеженим мовним кодом певної вікової групи, в якому відтворено світогляд та ціннісні орієнтири молоді, виконує функції ідентифікації, протесту, прихованого престижу та відмежування від інших груп.

Перспективи вбачаємо в подальшому проведенні лінгвістичних досліджень залежно від соціального, національного і гендерного чинників, бо саме молодіжна мова є ключем до глибокого розуміння світогляду молодих людей та тенденцій нашого майбутнього, тому що саме нове покоління – його творці. Варто погодитися із В. Котвицькою, яка слушно зауважує, що «не можна заперечувати зв'язку між мовою, нацією та національною ідентичністю, проте й співіснування мов та немінучі контакти не можуть зовсім не відображатися на мовах, які постійно розвиваються» (Котвицька, 2013: 91). Відчуваючи потребу в

найменуванні нових понять, мова запозичує нові слова і водночас намагається абсорбувати саме ті значення та відтінки значень запозичень, яких їй на певному етапі не вистачає (Котвицька, 2013: 251). Оскільки молоді люди першими підхоплюють нові тенденції в мові та вживають велику кількість запозичень, вважаємо за необхідне в майбутніх розвідках приділити достатньо уваги вивченню питання функціонування запозичень у молодіжному сленгу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Береговская Э. Молодежный сленг: формирование и функционирование. *Вопрос языкознания*. № 3. 1996. С. 32–41.
2. Грабовий П. Когнітивні параметри українського молодіжного сленгу : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 2010. 18 с.
3. Дьолог О. Загальна характеристика складу новітніх англіцизмів в українській мові. URL: <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=251> (дата звернення: 10.11.2018).
4. Ерофеева Т. Социолект: стратификация исследования : дисс. ... докт. филос. наук: 10.02.19. Санкт-Петербург, 1995. 356 с.
5. Котвицька В. До проблеми вивчення німецько-англійського мовного контакту та вживання англіцизмів у німецькій мові. *Наукові записки*. Серія «Філологічні науки (мовознавство)». Вип. 119. Кіровоград, 2013. С. 88–91.
6. Котвицька В. К вопросу о классификации типов семантической адаптации англицизмов в немецком языке. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 14. С. 139–144.
7. Котвицька В. Особливості семантичної адаптації та функціонування англіцизмів у сучасній німецькій публіцистиці. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2013. №. 43 (2). С. 246–251.
8. Маковский М. Английские социальные диалекты (онтология, структура, этимология). Москва : Высшая школа, 1982. 135 с.
9. Мартос С. Сленг як складова молодіжної субкультури. *Південний архів : збірник наукових праць / за ред. О. Мішукова та ін.* Вип. XXI. Херсон, 2003. С. 111–114.
10. Мартос С. Молодіжний сленг у мовленнєвій структурі м. Херсона : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Луганськ, 2006. 20 с.
11. Олейник О. Немецкий сленг как неологическое явление. *Вестник Оренбургского государственного университета*. 2005. № 12. С. 215–220.
12. Achilles I., Pighin G. Vernäht und zugeflickt! Mannheim : Duden, 2008. 38 S.
13. Ayto J., Simpson J. *The Oxford Dictionary of Modern Slang*. Oxford University Press, 2005. 324 p.
14. Duden.de – Definition des Wortes Jugendlischer. URL: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Jugendlischer> (дата звернення: 01.06.2014)
15. Heinemann M. *Kleines Wörterbuch der Jugendsprache*. Leipzig : Bibliographisches Institut, 1980. 122 S.
16. Jakob K. Jugendkultur und Jugendsprache. *Deutsche Sprache. Zeitschrift Theorie und Praxis*. Freiburg. № 32. 1998. 320 S.
17. Schippan Th. *Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache*. 1. Aufl. Leipzig : Bibliographisches Institut, 1984. 307 S.
18. Paul kann man nicht gruscheln. URL: <http://www.spiegel.de/lebenundlernen/uni/der-herr-studiosus-paul-kann-man-nicht-gruscheln-a-511649.html> (дата звернення: 09.12.2018).

REFERENCES

1. Berehovskaia E. Molodezhnyi slenkh: formyrovanye u funktsyonyrovanye. *Vopros yazykoznanija*. № 3. 1996. S. 32–41 [in Russian].
2. Hrabovyi P. Kohnityvni parametry ukrainskohomolodizhnohoslenhu : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.01. Kyiv, 2010. 18 s. [in Ukrainian].
3. Doloh O. Zahalna kharakterystyka skladu novitnikh anhlitsyzmiv v ukrainskiimovi. URL: <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=251> (data zvernennia: 10.11.2018) [in Ukrainian].
4. Erofeeva T. Sotsyolekt: stratyfykatsyia yssledovanyia : dyss. ... d-ra fylos. nauk: 10.02.19. Sankt-Peterburh, 1995. 356 s. [in Russian].
5. Kotvytska V. Do problemy vyvchennia nimetsko-anhliiskoho movnoho kontaktu ta vzhvannia anhlitsyzmiv u nimetskii movi. *Naukovi zapysky*. Seria "Filolohichni nauky (movoznavstvo)". Kirovohrad. Vyp. 119. 2013. S. 88–91. [in Ukrainian].
6. Kotvytskaia V. K voprosu o klassyfykatsyy typov semantycheskoi adaptatsyy anhlitsyzmov v nemetskom yazyke. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. (14). S. 139–144 [in Russian].
7. Kotvytska V. Osoblyvosti semantichnoii adaptazii ta funkcionuvannia anhlitsyzmiv u suchasniimovni konceptualni kartyny svitu. 2013. №. 43 (2). P. 246–251 [in Ukrainian].
8. Makovskiy M. Anhlitsyiske sotsyalnye dyalekty (ontolohyia, struktura, etymolohyia). M. : Vyssh. shk., 1982. 135 s. [in Russian].
9. Martos S. Slenh yak skladova molodizhnoi subkultury. *Pivdenyiarkhiv : zb. nauk. prats / red. O. Mishukov ta in.* Kherson, 2003. S. 111–114 [in Ukrainian].
10. Martos S. Molodizhnyislenh u movlennievii strukturim. Kherson : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.01. Luhansk, 2006. 20 s. [in Ukrainian].

11. Oleinyk O. Nemetskyi sleng kak neolohycheskoe yavlenye. Vestnyk Orenburhskoho hosudarstvennoho unyversyteta. 2005. № 12. S. 215–220 [in Russian].
12. Achilles I., Pighin G. Vernähtundzugeflixt! Mannheim : Duden, 2008. 38 S.
13. Ayto J., Simpson J. The Oxford Dictionary of Modern Slang. Oxford University Press. 2005. 324 p.
14. Duden.de – Definition des Wortes Jugendlischer. URL: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Jugendlischer> (data zvernennia: 01.06.2014).
15. Heinemann M. Kleines Wörterbuch der Jugendsprache. Leipzig : Bibliographisches Institut, 1980. 122 S.
16. Jakob K. Jugendkultur und Jugendsprache. Deutsche Sprache. Zeitschrift Theorie und Praxis. Freiburg. № 32. 1998. 320 S.
17. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. 1. Aufl. Leipzig: Bibliographisches Institut, 1984. 307 S.
18. Paul kann man nicht gruscheln. URL: <http://www.spiegel.de/lebenundlernen/uni/der-herr-studiosus-paul-kann-man-nicht-gruscheln-a-511649.html> (data zvernennia: 09.12.2018).